

Како израдити педагошки профил

Како би били у стању да адекватно одговоримо на различите образовне потребе наших ученика потребно је да умемо да израдимо садржајан и јасан образовни профил ученика. Полазна основа за израду образовног или педагошког профила јесте *Закон о основама образовања и васпитања* (члан 5 *Општи исходи и стандарди образовања и васпитања*). Овим и сличним члановима Закона дефинисана су постигнућа ученика која се могу разврстати у четири категорије: (и) Вештине учења како се учи; (ии) Социјалне вештине; (иии) Комуникацијске вештине; (ив) Самосталност и брига о себи.

У табели испод овог текста кратко је описана свака категорија уз навођење релевантних законских ставки и врсте података који су потребни да би се израдио педагошки профил неког ученика.

Током процеса израде педагошког профила неопходно је имати на уму следеће

- Сврха овог упутства, и понуђеног радног оквира, је да помогне стручним тимовима за инклузивно образовање да израде садржајан и јасан образовни профил ученика који ће обезбедити да се идентификују и процене како јаке стране ученика тако и његове потребе за подршком у образовању. Педагошки профил је концизан и прецизан опис ученика и као такав мора дати добру основу за даље планирање образовања.
- Понуђена листа категорија и потребних података није једина могућа и коначна. Свака процена се ради од случаја до случаја и заснована је на индивидуалној основи.
- Свака од понуђених категорија мора бити процењивана у односу на узраст ученика. Тако, исти критеријум не може бити коришћен када се процењују ученици млађег и старијег основношколског узраста или средњошколског узраста.
- Идентификовање јаких и слабих страна ученика у областима које посматрамо помажу тиму да планира ученикове потребе за подршком у образовању, као и врсте интервенција и ресурсе који ће омогућити напредак у образовању ученика.
- Сви подаци који се уносе у профил морају да буду прикупљени из вишеструких извора и да директно подржавају планирање инструкција и интервенција за конкретног ученика. Важно је користити различите изворе података као што су интервјуи, посматрање, тестови, прегледи прикупљених материјала (пр. докумената о ученику, његових образовних продуката и сл.).
- Подаци који се односе на резултате текуће процене морају бити исказани јасним, концизним и разумљивим језиком објективних чињеница. (Треба избегавати претпоставке, интерпретације, стручне термине и сл.)
- Улога стручног тима за инклузивно образовање је да дискутује добијене податке/налазе, донесе укупне закључке и предложи стратегије подршке, који су засновани на свеобухватној анализи.
- Приликом сваке процене неопходно је модификовати постојеће процедуре тако да буду културално и језички недискриминаторне, или их прилагодити у случају постојања чулних или физичких сметњи.

ОПШТИ ИСХОДИ И СТАНДАРДИ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Члан 5.

Систем образовања и васпитања мора да обезбеди све услове да деца, ученици и одрасли постижу опште исходе, односно буду оспособљени да:

1. УЧЕЊЕ И КАКО СЕ УЧИ:

- *усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање; науче како да уче и да користе свој ум; идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење; прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације. (Члан 5)*

ШТА СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ?

Потребно је да прикупимо информације о

- а) **општим школским постигнућима** – на пример: Има ли области/предмета где су ученикова постигнућа добра или изнадпросечна?; Да ли је учениково напредовање видно спорије или да ли су његова постигнућа значајно нижа од постигнућа вршњака која се очекују у области коју посматрамо?; Да ли се потребе ученика значајно разликују од типичних вршњачких потреба?
- б) текућем владању **вештинама мишљења** – на пример: разумевање прочитаног текста, аритметичко мишљење, решавање проблема у односу на свој узраст / стандарде; интересовања, посебне вештине и компетенције и сл.
- в) мотивацији ученика, представи о себи као особи која учи или ученику, ставови према школовању.
- д) да ли ученик има сметње и да ли уочена сметња(е) лоше утиче на ученикова образовна постигнућа?

2. СОЦИЈАЛНЕ ВЕШТИНЕ:

- *раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице. (Члан 5)*

ШТА СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ?

Потребно је да прикупимо информације о

- а) учениковим односима са другим људима - на пример: развој и одржавање социјалних контаката и односа, понашање према вршњацима и одраслима, поштовање општих правила и сл.
- б) способност личног прилагођавања различитим социјалним контекстима (слика о себи, ставови, сналажење и сл.)
- в) школска пријатељства, као и врсте и начини игре/забаве са вршњацима (однос према заједничким правилима, специфичне реакције и сл.)
- д) (у појединим ситуацијама) социјалне вештине/компетенције могу да укључе и начин поздрављања других особа, начин узимања речи током разговора, вештине одржавања разговора и сл.

3. КОМУНИКАЦИЈСКЕ ВЕШТИНЕ:

- *ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима. (Члан 5)*

ШТА СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ?

Потребно је да прикупимо податке о

- а) модалитетима (каналима) комуникације које ученик користи да прими информације од других и да да информације другима;

- b) евентуалном постојању сметњи везаних за слух, вид, говор или други вид комуникације (укључујући и невербалну), које утичу на његово укључивање и учешће у образовању;
- c) да ли ученик у потпуности влада језиком на коме се школује (и језиком већинске групе) или има тешкоће које утичу на његово укључивање у образовни процес?

4. САМОСТАЛНОСТ И БРИГА О СЕБИ:

- *одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима; покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха. (Члан 5)*
- *И други видови понашања могу бити процењивани као што су уредност, брига за сопствену и школску имовину, однос и понашање према обавезама ученика. (Члан 112)*

ШТА СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ?

Потребно је да прикупимо податке о

- a) начину обављања дневних обавеза и активности које се тичу учениковог учествовања у образовању;
- b) евентуалном постојању сметњи везаних за самостално кретање и обављање дневних обавеза и да ли уочене моторичке, физичке и/или чулне сметње утичу на његово укључивање и учешће и напредовање у образовању.
- c) укупном здравственом стању ученика тј. да ли ученик има текућих здравствених тешкоћа (постојање адекватне медицинске документације) и да ли оне утичу на укључивање у образовни процес или напредак у савладавању редовног школског програма?

КАКО СЕ ПРИКУПЉАЈУ ИНФОРМАЦИЈЕ?

Важно је користити различите изворе података као што су:

- родитељи/старатељи и други чланови породице (према потреби)
- наставници који познају дете, као и други запослени у школи (према потреби)
- стручни сарадници у школи и стручњаци ван школе који добро познају дете (укључујући и оног кога препоручи родитељ)
- дете за које се прави профил
- вршњаци који добро познају дете за које се прави профил

Важно је користити различите поступке прикупљања података као што су:

- разговор, структурирани интервју или упитник
- посматрање
- тестови
- преглед постојећих материјала (пр. докумената о ученику, његових образовних продуката и сл.).